

p r o j e c t

Bourgoyen-Ossemeersen

(woord vooraf)

Beste lezer,

Het instrument 'natuurinrichting' maakt deel uit van het vernieuwde natuurbeleid van de Vlaamse regering. Binnen de voor natuur bestemde gebieden in Vlaanderen kunnen natuurinrichtingsmaatregelen de aanwezige waardevolle natuur versterken en waar mogelijk nieuwe natuur ontwikkelen.

Het decreet op het natuurbehoud van 21 oktober 1997 is de wettelijke basis van natuurinrichting.

Nadere regels betreffende de uitvoering van natuurinrichtingsprojecten zijn terug te vinden in het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998.

Met natuurinrichting worden géén bijkomende gebieden voor natuur afgebakend, maar wil de overheid de bestaande natuurgebieden beter inrichten en laten ontwikkelen.

Net als op verschillende andere plaatsen in Vlaanderen voert de Vlaamse overheid ook in de Bourgoyen-Ossemeersen (Gent) een natuurinrichtingsproject uit.

De Bourgoyen-Ossemeersen is een zeer waardevol natuurreservaat niet alleen op Vlaams maar zelfs op Europees niveau. Het gebied herbergt een verscheidenheid aan planten en dieren. Het reservaat is tevens een belangrijk overwinteringsgebied in Vlaanderen.

Bedoeling is via een natuurinrichtingsproject de kwaliteit van de natuur te behouden en waar mogelijk zelfs te verbeteren.

In deze krant wordt onder meer toegelicht hoe de voorziene inrichtingsmaatregelen in het natuurinrichtingsproject Bourgoyen-Ossemeersen gerealiseerd zullen worden.

© zicht op de Bourgoyen met grote ratelaar en kattestaart

(samenwerking)

Bij natuurinrichting werken verschillende instanties samen. De afdeling Natuur van AMINAL en de Vlaamse Landmaatschappij leveren het voorbereidende werk en werken de inrichtingsmaatregelen uit in opdracht van het natuurinrichtingscomité. De financiering van het project gebeurt door de afdeling Natuur, de afdeling wegen Oost-Vlaanderen, de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid en het stadsbestuur van Gent.

(situering)

Het projectgebied Bourgoyen-Ossemeersen ligt in het noordwesten van Gent. De westzijde wordt begrensd door de R4 en de Ringvaart. In het noorden wordt het plangebied afgebakend door de woonkern van Mariakerke. De woonkern langs de Rooigemlaan vormt de oostelijke grens. In het zuiden worden de Ossemeersen met het waterzuiveringsstation begrensd door de Drongensesteenweg.

Het gebied omvat een oppervlakte van 211 ha die als natuurreservaat wordt beheerd. Reeds meer dan 80 % van het reservaat is eigendom van de stad Gent, de rest is in eigendom van het Instituut voor Natuurbehoud, de natuurvereniging Natuurpunt en particulieren.

Het projectgebied heeft de bestemming natuurreservaat. Dit betekent dat de natuur hier op de eerste plaats komt. Omwille van de wetenschappelijke en landschappelijke waarde is een groot deel van het gebied eveneens beschermd als landschap.

© rietzanger

Natuurinrichting in de B

© slobeenden

● Afgraven en herstellen meersenslandschap

De Schapenweide en de Bunderwegzone lagen oorspronkelijk veel lager, maar werden in de loop van de jaren opgehoogd met grond en slib. Door het afgraven van deze opgehoogde terreinen zal de oppervlakte aaneengesloten natte gronden, die van oudsher het gebied kenmerken, vergroten. De afgravingen moeten bijdragen tot het herstel van de oorspronkelijke variatie in het landschap. De overgangen tussen lager gelegen, vochtiger komgronden en de hoger gelegen, drogere donk opent mogelijkheden voor de ontwikkeling van specifieke dieren en planten die zich in dit milieu thuis voelen.

● Waardevolle graslanden

In de vochtige graslanden, die doorsneden zijn met slootjes, komen ongeveer 450 plantensoorten voor, waaronder een aantal zeldzame. Dotterbloem, grote ratelaar en echte koekoeksbloem zijn voorbeelden van planten die zich hier goed voelen. Dergelijke soortenrijke graslanden zijn in Vlaanderen steeds zeldzamer en krijgen daarom de nodige aandacht in dit natuurinrichtingsproject.

● Broedvogelgebied

Het beheer van een groot deel van het natuurreservaat is gericht op de vele vogels die er komen broeden en voedsel zoeken. Naast het scheppen van een geschikte leefomgeving voor overwinterende watervogels, zoals wintertaling, smient en slobeend, gaat ook aandacht naar een weidevogelbiotoop waar steltlopers zich thuis voelen. Sieraad onder de weidevogels is ongetwijfeld de grutto waarvan meerdere koppels in het gebied broeden. In het noorden van het reservaat wordt eerder gestreefd naar graslanden met een netwerk van kleine landschapselementen, zoals knotbomenrijen, riet- en houtkanten, die interessant zijn als leefgebied voor verschillende soorten planten en dieren, zoals de steenuil.

● Oeverwaluwen

Oeverwaluwen zijn bedreigde vogels. Ze broeden oorspronkelijk in de afgebrokkelde, steile wanden van natuurlijk kronkelende rivieren. Mede doordat die bijna niet meer bestaan in Vlaanderen vermindert het aantal oeverwaluwen. Om de broedgelegenheid te vergroten, wordt ter hoogte van de Vliegpleinkouter een steile oeverwaluwwand aangelegd waarin de dieren daarna zelf hun holen kunnen maken. De grond nodig voor de aanleg van de wand komt van de afgravingen van de Schapenweide.

© gewone pad

© bruine kikker

© wintertaling

● Waterhuishouding

Om de levenskwaliteit van planten en dieren in het natuurreservaat te verzekeren, is voldoende en kwaliteitsvol water nodig. Bedoeling is het vervuilde slib uit de Looptocht te verwijderen en de stuwen te herstellen om het waterpeil in het gebied nog beter te regelen.

Bourgoyen-Ossemeersen

Recreatie

De paden van het huidige wandelcircuit worden verbeterd. De bestaande vogelkijkhut wordt vervangen door een grotere en er komt een nieuwe kijkhut ter hoogte van de Bunderweg. Aan de Driepikkelstraat wordt een observatietoren gebouwd. Aan de zes ingangen zullen informatieborden de recreanten de weg in het natuurgebied wijzen.

© grutto

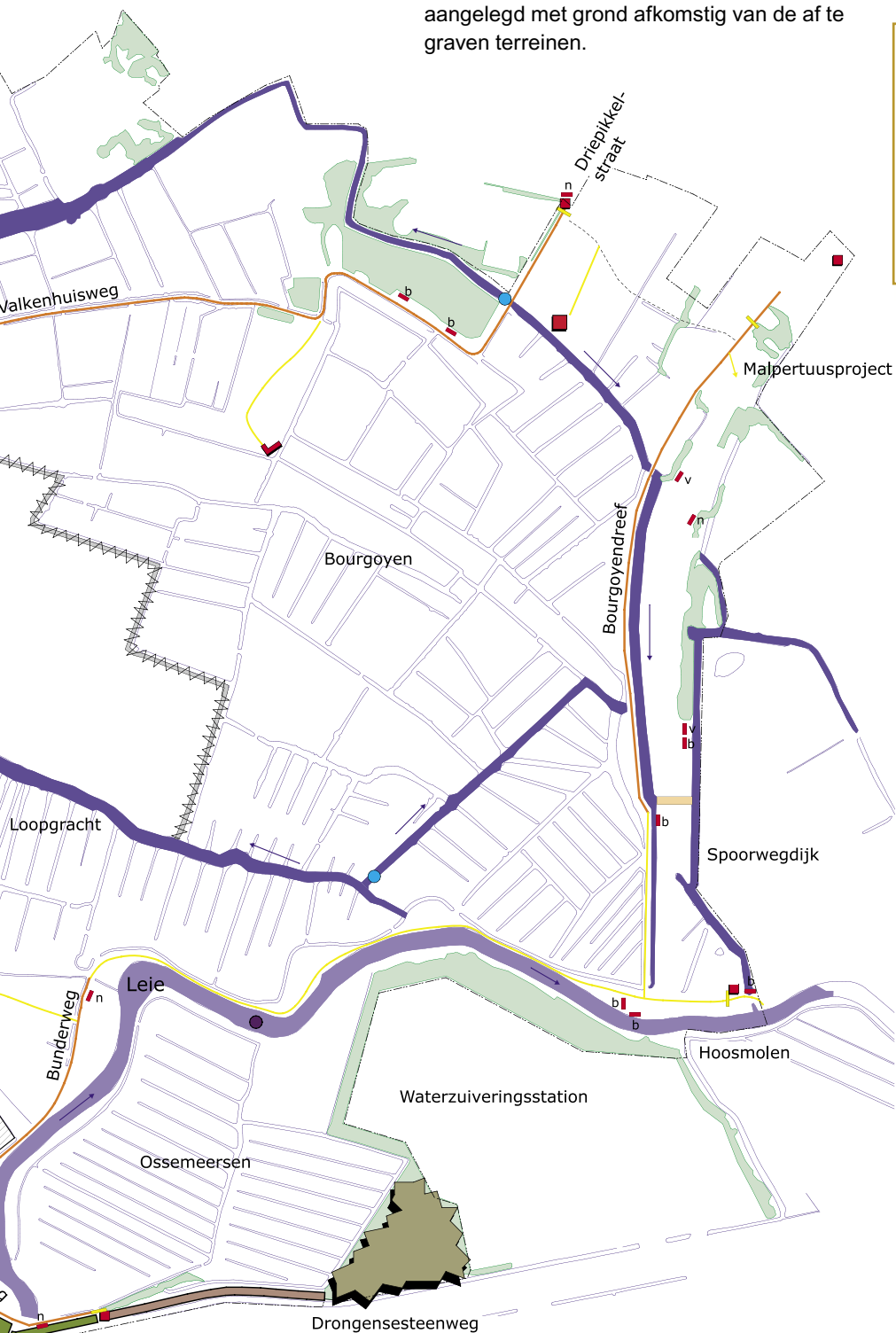
© steenuil

Geluidswerende gronddam en geluidsscherm

De aanleg van een gronddam en geluidswerend scherm langs de drukke R4 moeten zorgen dat de rust in het natuurreservaat terugkeert. De gronddam wordt aangelegd met grond afkomstig van de af te graven terreinen.

gronddam

Legende

- afbakening gebied
- info- en toegangsmodule
- observatietoren
- observatiehut
- voetgangersluis en hekken
- draaihekje
- veerooster
- brug
- knuppelpad
- winterverblijfplaats vleermuizen
- steilrand oeverwal
- gronddam
- geluidsscherm
- afgraven tot oorspronkelijk maaiveld
- afvlakken talud
- stuw
- instroomopening
- bestaande bank te verplaatsen
- bestaande bank te behouden
- nieuwe bank
- beheersweg
- wandelweg
- wandel- en beheersweg
- bestaand bos
- hoogstamboomgaard
- versterken streekeigen karakter beplanting
- weidehekken
- houtwal

® kieviten

(stap voor stap)

Het natuurinrichtingsproject Bourgoyen-Ossemeersen wordt niet van vandaag op morgen uitgevoerd. De realisatie gebeurt stap voor stap. De hele procedure duurt enkele jaren.

De eerste stap was het **onderzoek naar de haalbaarheid**. Hierbij wordt in grote lijnen uitgetekend wat in het gebied gerealiseerd kan worden. Dit onderzoek werd uitgevoerd door AMINAL afdeling Natuur en de Vlaamse Landmaatschappij in 1998.

Op grond van het haalbaarheidsrapport heeft de regering het project 'ingesteld' op **29 juni 1999**. 'Instellen' betekent dat het project officieel groen licht krijgt van de Vlaamse Minister voor Leefmilieu en Landbouw, die meteen ook het projectcomité opricht. In dat projectcomité zetelen vertegenwoordigers van alle betrokken overheden (stad, provincie, afdelingen van AMINAL, VLM, ...) en maatschappelijke groepen (landbouwkamer, natuurverenigingen). Het comité adviseert de minister over de maatregelen die getroffen moeten worden. Daarnaast is het comité ook belast met de uitvoering van de werken.

Na de instelling van het natuurinrichtingsproject Bourgoyen-Ossemeersen werd een **projectrapport** (2000) opgemaakt. Het projectrapport beschrijft onder andere welke levensgemeenschappen van planten en dieren in het gebied wenselijk zijn en geeft een overzicht van de werken en maatregelen die het project wenst te realiseren.

In de fase die hierop volgt, de fase waarin we nu zitten, worden de werken en maatregelen van naaldje tot draadje beschreven in een **projectuitvoeringsplan**. Zodra dit uitvoeringsplan goedgekeurd wordt, kan de uitvoering van de werken op het terrein beginnen. Dit zal plaatsvinden in de periode van 2003 tot 2005.

(uw inspraak)

Het openbaar onderzoek van het projectuitvoeringsplan loopt van **16 september tot en met 16 oktober 2002**. Gedurende die periode kunt u het rapport en de bijbehorende plannen inkijken op volgende locaties:

- het Stedelijk Natuurcentrum Bourgoyen-Ossemeersen, Driepikkelstraat 32, 9030 Mariakerke (alle werkdagen van 8.30 tot 11.30 uur en van 14 tot 16 uur)
- de Dienst Leefmilieu en Natuurontwikkeling, Braemkasteelstraat 41, 9050 Gentbrugge (alle werkdagen van 8 tot 13 uur en op woensdag van 14 tot 18.30 uur)
- het Dienstencentrum District Mariakerke, Paul van Tieghemlaan 2, 9030 Mariakerke (alle werkdagen van 8 tot 13 uur)
- het Dienstencentrum District Drongen, Drongenplein 20, 9031 Drongen (alle werkdagen van 8 tot 13 uur)
- Vlaamse Landmaatschappij, Ganzendries 149, 9000 Gent

Het projectuitvoeringsplan kan bovendien worden geraadpleegd op de website van de Vlaamse Landmaatschappij, <http://www.vlm.be/>.

Indien u opmerkingen, suggesties of bezwaren hebt, kunt u die tot 16 oktober 2002 schriftelijk indienen op bovenstaande adressen of op het secretariaat van het natuurinrichtingscomité (Vlaamse Landmaatschappij, Ganzendries 149, 9000 Gent). De datum van de poststempel geldt als bewijs. U kunt uw bezwaren ook mondeling kenbaar maken gedurende de periode van het openbaar onderzoek tijdens één van de twee zittingen die doorgaan in de sporthal Bourgoyen, Driepikkelstraat 30, 9030 Mariakerke op vrijdag 27 september en vrijdag 4 oktober, telkens van 9.30 tot 11.30 uur.

(contactpersonen)

Wie meer informatie wil over het project Bourgoyen-Ossemeersen, kan terecht op één van de onderstaande adressen.

**AMINAL afdeling Natuur
Buitendienst Oost-Vlaanderen
Gebroeders Van Eyckstraat 4 - 6
9000 Gent**

Johan Heirman,
voorzitter natuurinrichtingscomité
tel.: 09/265 45 89
johan.heirman@lin.vlaanderen.be

® zicht op de Bourgoyen

**Vlaamse Landmaatschappij
Provinciale afdeling Gent
Ganzendries 149
9000 Gent**

dr. Martin De Pelsmaeker
projectleider
tel.: 09/244 85 05
martin.depelsmaeker@vlm.be
Els Seghers,
communicatieverantwoordelijke
tel.: 09/244 85 03
els.seghers@vlm.be

(colofon)

Eindredactie en grafische vormgeving:
Vlaamse Landmaatschappij - Provinciale
afdeling Gent

Foto's: Copyright Wouter Pattyn en
Joachim Mergeay

september 2002

Verantwoordelijke uitgever:
ir. Roland de Paepe,
administrateur-generaal, wnd.,
Vlaamse Landmaatschappij
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel

